

для відповідального та етичного ведення міжнародної економічної діяльності. Таким чином, міжкультурна компетентність не просто супроводжує професійну підготовку, а виступає фундаментальним чинником трансформації ціннісної сфери майбутніх фахівців.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що міжкультурна компетентність є не лише професійною необхідністю для майбутніх фахівців з міжнародної економіки, а й потужним засобом формування їхніх ціннісних орієнтирів, що ґрунтуються на гуманізмі, повазі до культурного різноманіття, емпатії та відповідальності. У зв'язку з цим доцільно рекомендувати системне впровадження міжкультурної складової в освітні програми, розробку спеціалізованих курсів, підтримку академічної мобільності, а також залучення студентів до міжкультурних практик, які сприяють не лише фаховому зростанню, а й особистісному розвитку в дусі відкритості та глобального мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Byram, M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence: Revisited [Електронний ресурс] / M. Byram. London: Routledge, 2021. 248 с. URL: <https://www.amazon.com/dp/B08NTKTG12>
2. Fantini, A. E. Exploring and Assessing Intercultural Competence [Електронний ресурс] / A. E. Fantini. – Brattleboro, VT: School for International Training, 2000. 56 с. URL: https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearnin_g_publications

Іван РЯБЧІЙ

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
Київ, Україна
ryabchiy_ivan@ukr.net*

СИНЕРГІЯ МЕХАНІЗМІВ ПЕРФОРМАТИВНИХ ПРАКТИК В ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ

На сьогоднішній день в освітній процес все більше впроваджуються перформативні практики. І це пов'язане, насамперед, з тим, що вони є ефективним інструментом для засвоєння знання. Їх механізми, що застосовуються у процесі навчання становлять розлогу палітру. Це і соціальні, і емоційні, тілесні чи естетичні, технологічні та рефлексивні тощо. Всі вони діють у синергії, перетворюючи освіту на динамічний процес, що заохочує до навчання через цікавість та змістовність форм. Так механізми перформативних практик в синергії свого впливу дозволяють не лише засвоювати знання, а й

розвивати корисні на сьогоднішній день навички, сприяють становленню ідентичності, або ж впливають на набуття вмінь критичної взаємодії зі світом.

Розглянемо окремі механізми перформативних практик для того аби увиразнити їх дію. Насамперед, перформативні практики функціонують як соціальний механізм, формуючи взаємодію та колективну відповідальність. Групові проєкти, такі як шкільні спектаклі, диспути чи дебати, потребують неабиякої спільності, розподілу ролей та взаємної підтримки. Це розвиває необхідні в соціальному бутті навички комунікації та командної роботи. Даний механізм заснований на створенні «спільноти практиків», де учні навчаються бути в спільноті та набувають навичок виконувати завдання спільно. Рольові ігри, що моделюють соціальні чи професійні ситуації (судовий процес, дипломатичні перемовини тощо), вчать аналізувати соціальні ролі та динаміку влади. Тут перформативні практики сприяють інклюзії, що дозволяє учням ділитися культурним досвідом через творчість.

Даний механізм також пов'язаний із формуванням соціальної ідентичності: ритуали та спільні перформативні акти зміцнюють відчуття належності до спільноти. Тут в нагоді нам стає Джудіт Батлер, яка звертає увагу на те, що з моменту визнання «неефективності» есенціалістського підходу в розумінні становлення ідентичності (запрограмованих природою рис та якостей людини), варто притримуватися конструктивістського підходу. Згідно нього ідентичність постійно формується під впливом соціального оточення, і не існує ментальних чи соціальних рис, які б природно належали певній статі. За Дж. Батлер, гендер відображає не стільки сутність людини, скільки процеси взаємодії між нею та середовищем, що її оточує [2]. Це стає запорукою до формування та розуміння власної включеності в певний гендер (гендерна ідентифікація). В цьому ключі соціальна ідентичність з'являється за рахунок усвідомлення своєї ролі, статусу та цінностей, пов'язаних з такими категоріями, як національність, етнічна приналежність, професія, релігія, вік, культурна чи субкультурна належність.

Паралельно з тим, як функціонують соціальні механізми при впровадженні перформативних практик в освітній процес запускається і емоційний механізм. Участь у театральних виставах чи імпровізаціях створює емоційний зв'язок із матеріалом, що підвищує мотивацію до навчання. Наприклад, постановка драматичної вистави може викликати співпереживання персонажам, роблячи вивчення літератури майже особистісним (наприклад, переживання долі героя у відтвореній грі). Цей механізм спирається на емоційний резонанс, який, згідно дослідженням з психології навчання, посилює внутрішню мотивацію. Перформативні практики також допомагають долати психологічні бар'єри, такі як страх публічних виступів. Поступова участь у виразних діях розвиває впевненість та знижує тривожність. Більше того, ці практики створюють

безпечний простір для самовираження, де учні можуть експериментувати з емоціями, що є особливо важливим для підлітків, які знаходяться на етапі становлення себе як свідомої особистості.

В нашому технологізованому сьогоденні не крайню роль буде відігравати і технологічний механізм. У цифрову епоху перформативні практики сплавляються з технологіями, створюючи нові механізми навчання. Віртуальна реальність (VR) та гейміфікація дозволяють моделювати складні сценарії, де учні можуть виконувати перформативні акти в імерсивному середовищі. Наприклад, VR-симуляція наукового експерименту чи історичної події посилює ефект присутності, роблячи навчання більш реалістичним. Прикладом цьому можуть бути діючі на сьогоднішній день віртуальні лабораторії (хімія, фізика), віртуальні подорожі до історичних місць, доповнена реальність у вивченні біології тощо.

Соціальні мережі та медіаплатформи дають можливість створювати перформативний контент, розвиваючи медіаграмотність та цифрові навички. Штучний інтелект може генерувати інтерактивні сценарії для рольових ігор, адаптуючись до рівня учнів. Цей механізм розширює доступність перформативних практик, дозволяючи використовувати їх у дистанційному навчанні та індивідуалізувати освітній процес.

Звісно існує ціла низка і інших механізмів та наша задача полягає в тому аби підкреслити на їх синергійній взаємодії та тому результаті, який вони дають. Саме в такій спільноті вони запускають ще й механізми емансипативної освіти про яку говорить Жак Рансьєр [2]. На його думку емансипативна модель освіти приходить на зміну дисциплінарній моделі. Згідно цього, є потреба у переосмисленні уявлення про людський розум: «не брак освіти робить людей неосвіченими, а переконання у власній розумовій неповноцінності». Освіта, втілена через образ «вчителя-незнайка», який вчиться разом зі своїми учнями, покликана здійснити революцію, піднявши тих, хто вважає себе менш здібним, і допомогти їм подолати невігластво. Зрештою ж, людина, яка отримала емансипацію та натхнення, сама стане джерелом емансипації для інших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батлер Дж. Гендерний клопіт: фемінізм та підрив тожсамості. К.: Основи, 2003. 224 с.
2. Рансьєр Ж. Учитель-незнайко. П'ять уроків із розкріпачення розуму. К.: Ніка-Центр, 2013. 168 с.